نازه‌های نشر

روایت زندگی نابغه گمنام تمدن اسلامی در «علامه»

کتاب «علامه» که می‌توان آن را نخستین حرکت برای شناساندن علامه شمس‌الدین آملی، از نوابغ تمدن اسلامی به دوستداران علم فرهنگ و تمدن ایران و اسلام دانست، به قلم مسعود طاهری توسط انتشارات نامک منتشر شد.

به گزارش خبرگزاری کتاب ایران (ایبنا)، مؤلف اثر در مقدمه کتاب خود تأکید می‌کند شمس‌الدین آملی یکی از نوابغ تمدن اسلامی است که در قرن هشتم هجری در عالم و فرهنگ ایران و اسلام درخشید، اما با تأسف باید گفت هم بیشتر عمرش را در انزوا و کنج عزلت زیست و هم پس از رحلتش در تاریخ فرهنگ ایران و تمدن اسلامی در خمول و گمنامی به سر برد که در پژوهش پیش‌رو به علل آن اشاره خواهد شد.

همچنین به مطالعه آثار شمس‌الدین آملی به‌خصوص «نفائس الفنون فی عرائس العیون» و «شرح کلیات قانون» آشکار است؛ البته «نفائس الفنون» آملی یکی از شاهکارهای تألیف‌شده در حیطه طبقه‌بندی علوم در تمدن اسلامی است که هنوز هم مورد بهره‌برداری از خود تألیفات مهمی گذاشته هنوز هم مورد کم‌توجهی قرار گرفته و هنوز هم گمنام است.

هر چند در قرن اخیر با تلاش علامه ابوالحسن شعرانی و انتشارات کتاب‌فروشی اسلامیه این کتاب به زیور طبع آراسته شده و مورد توجه قرار گرفت و در این اواخر با کوشش‌های ایجی و نیز دربار آل اینجو که در پایان زندگی‌اش پذیرای او بودند اشاره و سپس به شاگردان و آثار او پرداخته می‌شود.

و مؤلفش همچنان از این گمنامی مزمن تاریخی رنج می‌برند. در فصل نخست کتاب به تبار و سپس تولد و نشو و نمای شمس‌الدین آملی و سرگذشت او در دوره جوانی تا میانسالی و پیری اشاره می‌شود. همچنین به افراد تأثیرگذار در زندگی شمس‌الدین آملی مانند علامه حلی و قاضی عضدالدین بدهیم.

یکی از عرصه‌های تجلی نبوغ این دانشمند و حکیم ایرانی در دو اثر بزرگ و مهمش «نفائس الفنون فی عرائس العیون» و «شرح کلیات قانون» آشکار است؛ البته «نفائس الفنون» داشت هیچ مبالغه و اغراق نیست که عنوان علامه را به او بیشتر و غیرکم‌توجهی از آن برداشته شد، اما این اثر ارزشمند هنچنین در این فصل به یک پرسش تحلیلی پاسخ داده می‌شود که چرا هم شمس‌الدین آملی و هم آثارش در طول تاریخ دچار گمنامی مزمنی بوده‌اند؟

در فصل دوم به این پرسش‌ها که «چرا این کتاب دارای اهمیت‌های راهبردی برای تمدن اسلامی است؟» و «دلایل مهجوریت این کتاب از قرن هشتم تاکنون چه بوده؟» پرداخته شده است.

مسعود طاهری، مؤلف این کتاب، دانش‌آموخته کارشناسی ارشد تاریخ دانشگاه شهید بهشتی، پژوهشگر، تهیه‌کننده و گارگردان است و پیش از این کتاب «منجی بخارا» از او در سال ۱۳۹۳ به چاپ رسیده است. او همچنین کارگردان مستند‌های مستشرق، درباره هانری کربن) و شرقی (درباره تشویهیکو ایزوتسو) است.

نکته‌ها

حجت‌الاسلام و المسلمین مروی

زینب کبری(س) الگو و قهرمان «جهاد تبیین»

حضرت زینب کبری(س) بزرگ بانو و قهرمان تبیین بر تارک تاریخ اسلام است که تحت تربیت‌های فاطمه زهرا(س) پیام‌رسان حقایق عاشورا و موجب جاودانگی قیام کربلا شد. تا عصر عاشورا و لحظه شهادت امام حسین(ع) همه چیز به نفع جریان یزیدی بود، آن‌ها در ظاهر، هم پیروز میدان نبرد و هم پیروز قیام توابین چرا شکل گرفت؟ توابین در روز عاشورا در کوفه حضور داشتند اما به کربلا نیامدند؛ این قیام و پس از آن، قیام مختار تا نابودی بنی‌امیه به سبب رسانه حضرت زینب کبری(س) شکل گرفت.

حضرت زینب کبری(س) با معرفت والای اسلامی و شناخت صحیح وظیفه، با عقیده‌ای استوار در انجام تکلیف و با اتخاذ مواضع هوشمندانه اما به کربلا نیامد؛ این قیام و پس از آن، شخصیت مختار تا نابودی بنی‌امیه به سبب رسانه حضرت زینب کبری(س) شکل گرفت.

فرهنگ عاشورا را به عنوان یک مکتب در تمام اعصار تاریخ به بشریت انتقال داد و موجب ماندگاری نهضت ابا‌عبدالله‌الحسین(ع) شد.

حضرت زینب(س) در کنار اخلاق و صفات عالیه، با شجاعتی بی‌نظیر تا زمان ارتحال، پرچم جهاد تبیین را بر دوش گرفت و حتی پس از عاشورا در طریق ولایت گام برداشت و مطیع ولایت و دستورات الهی بود و هیچ‌گاه از امر زمان خویش جدا نشد و به‌خوبی شرایط را سنجیده و با تفکر و تعقل عمل کرد؛ آن بانوی مکرمه تجسم راستین بانوی مسلمان فعال و تأثیرگذار بوده و بهترین اسوه برای رهروان راه هدایت است.

هیچ تنگنا و گشایشی نیست مگر آنکه مشیت و قضا و امتحان الهی در آن نهفته است.

رحمت خدا بر کسی که بین دو نفر از دوستان ما الفت ایجاد کند. ای مؤمنان با هم مأنوس باشید و به هم مهربانی کنید.

گفت‌وگو با استاد دانشگاه علوم اسلامی رضوی درباره عقیله بنی‌هاشم(س)

بصیرت کلیدواژه شناخت زینب کبری علیها‌السلام

محمدحسین مروج کاشانی | نیمه ماه رجب‌المرجب، مصادف با سالروز رحلت جانسوز بزرگ بانوی جهان اسلام، عقیله بنی‌هاشم «حضرت زینب کبری(س)» است. نام زینب، همیشه قرین نام واقعه هولناکی است به نام «کربلا» که به عقیده تمام تراجم‌نویسان، یکی از بزرگ‌ترین و غم‌انگیزترین حوادث تاریخ اسلام و بشریت است. این بانوی بزرگوار، همواره به عنوان الگو و اسوه صبر و بردباری در برابر مشکلات و مصائب مطرح می‌شود اما دکتر سهیلا پیروزفر، رئیس پردیس خواهران دانشگاه علوم اسلامی رضوی، دانش‌آموخته مقطع دکترای رشته علوم قرآن و حدیث، عضویت هیئت علمی و دانشیار دانشگاه فردوسی مشهد، معتقد است همه فضائل و خصلت‌های این بانوی بزرگ اسلام، ریشه در بصیرت و بینش عمیق و کم‌نظیر ایشان دارد. مشروح گفت‌وگو با وی را در ادامه می‌خوانید.

■ به نظر شما زندگانی حضرت زینب کبری(س) از چه جهاتی باید مورد توجه قرار گیرد؟

به نظر من همه ابعاد زندگی و شخصیت حضرت زینب کبری(س) در دو دوره و مقطع زمانی یعنی پیش و پس از شهادت امام حسین(ع) قابل توجه و بررسی است. من معتقدم برای معرفی و شناخت حضرت عقیله بنی‌هاشم زینب کبری(س) در یک جمله می‌توان گفت ایشان الگوی نمادی برای «بصیرت و معرفت» هستند. همین جا باید بگویم حضرت زینب(س) علاوه بر بانوان و دختران، الگوی مردان دیندار و آزادگان وهمه ولایتمداران در جامعه اسلامی نیز هستند. موضوع بعدی این است در جامعه اسلامی که هرچند در جامعه اسلامی از این شخصیت بزرگوار به عنوان الگو و اسوه صبر و استقامت و یا تعابیر دیگری مانند کوه صبر و مقاومت و... یاد می‌شود و یا اینکه روز ولادت یا سعادت ایشان به نام روز پرستار نامیده شده اما من معتقدم همه این فضائل و دیگر فضیلت‌ها و ابعاد زندگانی حضرت زینب کبری(س)، همگی تحت تأثیر والای ایشان قرار دارد.

■ درباره بصیرت و معرفت حضرت زینب کبری(س) و تأثیر آن در شناخت شخصیت این بانوی بزرگوار توضیح دهید.

من معتقدم نیاز امروز جامعه اسلامی (مردان وزنان) برای شناخت شخصیت حضرت زینب کبری(س) همین موضوع بصیرت و معرفت آن بانوی بزرگوار است. حضرت زینب(س) پس ازرسیدن به بلوغ و ازدواج و پس از به دنیا آمدن فرزندانشان و... در عین حالی که به زندگی شخصی و خانوادگی خود با همسر و فرزندانشان می‌پردازد، در موضوع فرمان‌برداری و اطاعت از مقام ولایت و امامت و همراهی کردن با امام معصوم و ولی و حجت برگزیده خدا غافل نبودند. این به خاطر بصیرت و معرفت ایشان بود. اینکه آن حضرت به همراه فرزندانش در سفر کربلا وقیام عاشورا و در زمینه احیای فریضه امر به معروف و نهی از منکر، در کنار امام معصوم ولی و حجت برگزیده خدا زمان خود، در کنار امام معصوم ولی و حجت خدا یعنی امام حسین(ع) حضور داشتند و در واقع یکی از بهترین یاران امام حسین(ع) در کنار امام معصوم ولی و حجت خدا در زمان خود بودند. این به خاطر بصیرت و معرفت ایشان بود. اینکه آن حضرت به امامت امام حسن(ع) قایل است و قبول دارد و به امامت امام حسین(ع) قایل است و قبول دارد و به امامت امام سجاد(ع) قایل است و قبول دارد و به امامت امام باقر(ع) قایل است و قبول دارد و به امامت امام صادق(ع) قایل است و قبول دارد و به امامت امام کاظم(ع) قایل است و قبول دارد و به امامت امام رضا(ع) قایل است و قبول دارد و به امامت امام جواد(ع) قایل است و قبول دارد و به امامت امام هادی(ع) قایل است و قبول دارد و به امامت امام حسن عسکری(ع) قایل است و قبول دارد و به امامت امام زمان(عج) قایل است و قبول دارد و به امامت امام زمان(عج) قایل است و قبول دارد و به امامت امام زمان(عج